

K Ü L Ö N F É L É K

Személyi hírek. A m. kir. földművelésügyi miniszter Vitéz Tóth László m. kir. erdőtanácsost, a szolgálat érdekében Veszprémből Budapestre, a földművelésügyi miniszteriumba helyezte át.

Külkereskedelmi mérlegünk és az akácfa. Irta: dr. Moser Ernő. Csonka-Magyarország a trianoni szerződés érvénybelépte óta a megszállott területek ez idő szerinti birtokosainak évről-évre óriási összegeket fizet az onnan behozott szerfáért és tűzelőfáért.

Nagy-Magyarországnak erdőségei 12,900.000 holdon, a mai Magyarország erdőségei alig valamivel több, mint 2,000.000 holdon terülnek el. Nagy-Magyarország a háború előtt évenként átlag 7—8 millió köbméter szerfát és 9—10 millió köbméter tűzifát termelt ki. Ezzel szemben Csonka-Magyarország erdőségeiből becslés szerint, évenként csak alig 300.000 köbméter szerfát és nem egészen 1½ millió köbméter tűzifát termelnek ki. Legnagyobb a hiány fenyőfában. Ez az oka annak, hogy haszonfáért olyan súlyos adót kell az utódállamoknak fizetni, amelyen segíteni alig lehet, de segíteni lehetne azon, hogy évenként ne kerüljön külföldre sok millió pengő tűzifáért, mert tűzifával aránylag rövid időn belül, önmagunk láthatnánk el szükségleteinket.

Ha már az ipar a külföldi fát nem nélkülözheti, nélkülözhetnék azt a háztartások, amelyek még ma is ragaszkodnak a bükk hasábfához, mint tüzelőszerhez. Ezen ragaszkodásnak részben a következménye, hogy külkereskedelmi mérlegünkben a fa-behozatal évenként megismétlődő súlyos teherként jelent, amely mérlegünknek aktivitását erősen rontja.

Ha az elmúlt évtized egyes éveinek külkereskedelmi mérlegeit megnézzük, fájó érzés fog el, amikor azt látjuk, hogy a behozott fának értéke minden évben nagyobb a kivitt búza értékénél.

Nemrégiben jelentek meg az 1932. év első 9 hónapjának külkereskedelmi forgalmainak statisztikai adatai, amelyek szerint az év első 9 hónapja alatt a kivitt búza értéke 17.7 milliót tett ki, ezzel szemben, nem számítva a behozott faipari termékek és fapapír, több mint 17½ millió pengős értékét, tisztán fáért 20 millió pengőt fizettünk a körülöttünk fekvő államoknak. Talán ez a tétel egyik főoka annak, hogy külkereskedelmi mérlegünket egyensúlyba hozni nem tudjuk, pedig a bajon bizonyos fokig már is segíteni lehetne és pedig, ha a fogyasztók hozzászoknának a látszólag gyengébb minőségű magyar fának használatához és ha

úgy az egyes földtulajdonosok, mint az illetékes hatóságok a gyors növéssű, nyersen is használható akácfának az ültetését szorgalmaznák olyan területeken, amelyek másra alig használhatóak és különösen, ha az egész vonalon szigorúan végrehajtanák az 1923. évi 19. törvénycikket, amely elrendeli, hogy minden tanyabelsőség és 50 holdnál nagyobb birtok, legalább egy sor fával befásítandó, illetve, hogy minden 50 hold terület után egy hold erdő létesítendő.

De tovább is kellene menni. Kötelezően kellene elrendelni, amire a szabolcsi kis- és nagybirtokosok már régóta rájöttek, hogy a földeknek utakba torkolló végeit akácfával ültessék be. Nem tudom biztosan, de valószínűnek tartom, hogy olyan községekben, amelyekben az utak mesgyevégei be vannak fásítva, egyáltalán nem, vagy sokkal kevesebb tűzelőfát hoznak be, mint pl. az Alföld azon községeibe és tanyáira, ahol a fát a gazdálkodók nem szeretik. Ha valamikor szükségünk volt arra, hogy minden talpalatnyi földet hasznosítsunk, hogy mindent, amit csak lehet itthon termeljünk, úgy erre ma igazán szükségünk van.

Olaszországban a mesgyéket, hogy a selyemhernyótenyésztéshez szükséges eperfalevélmennyiséget biztosítsák, ritkán ültetett, alacsonyra nevelt eperfákkal szegélyezik. Hogy a fák közötti helyet se hagyják kihasználatlanul, a fatörzseket oszlopnak használva, közöttük egysorú szőlőlugasokat húznak. Az olasz bormennyiségnek számottevő részét ezek a szőlőlugasok szolgáltatják. Az olasz fronton harcolt katonák ezekre a kilátást elvevő akadályokra bizonyára még élénken emlékeznek. A háborúban ezek a lugasok és fák szinte átkozottan kellemetlenek voltak. Békében azonban tulajdonosuknak jövedelmet, a nemzetnek hasznot biztosítanak. Az olasz minden talpalatnyi földet megbecsül, igyekszik abból hasznot húzni. Miért ne lehetne ez nálunk is így? Miért ne húzhatna a sok helyen még meddő mesgyékből az olasz mintájára, ha más módon is, hasznot a magyar gazda!

A kormánynak megfelelő intézkedései mellett a magyar sajtónak is, különösen a vidéki sajtónak síkra kellene szállnia, megfelelő propagandát indítani az akácfaültetésnek, amely propaganda bizonyára meghozná a maga eredményeit azért is, mert az akácfának ültetése jóformán pénzbe sem kerül. Növekedése gyors, érési ideje rövid, a kivágott fának földben maradt gyökerei nagymennyiségű sarjújajtást adnak, virágzása idején pompás méhlegelő, már aránylag igen csekély befásított területen is, egy-egy kisebb háztartás egész évi tűzelőszer és szerszámfaszükségletét fedezi.

Igaz, hogy a magyar ember konzervatív, igaz az is, hogy sokszor nem látja meg a haszon lehetőségeit, a megszokottat nem szívesen cseréli fel. Ami jó volt az apáknak, jó neki is. Igaz,

hogy a konzervatívizmus sok esetben hasznos lehet és hasznos is, de vannak esetek, amikor nagyon is káros. A fent tárgyaltak megszívélése nemcsak az egyeseknek hozna hasznot, de hasznot hoz az egész nemzetnek.

Meg-vagyok győződve, ha a sajtó nemcsak a gyümölcsfa, hanem az akácfa ültetésének kérdésével is fokozatosabban foglalkozik, azt állandóan propagálni fogja, nem marad el az eredmény, talán betörik azon vidéknek a magyarja is, ahol a mészgye végén álló fasort a gazda még mindég ellenségnek tartja, mert annak árnyékában tönkremegy a vetés.

*

Örömmel állapítjuk meg a közleményből, hogy ma már a képviselőház tagjai között is sokan vannak, akik megértéssel foglalkoznak az erdőgazdaság ügyeivel, sőt nem sajnálják közéleti súlyukat és befolyásukat is latba vetni a nemzet igaz érdekeit szolgáló munkánk támogatására.

Adná az Isten, hogy a most már elég sok oldalról megindított akció tényleg komoly eredménnyel is járjon.

Meggyőződésünk az, hogy ha az illetékesek megszívlelnék és végrehajtanák a képviselő úr javaslatát, abból elsősorban a köznek, de másodsorban a tulajdonosoknak is igen nagy hasznuk származna.

Mi pedig kedves kötelességünknek tekintjük, hogy a képviselő úrnak ehelyen is őszinte köszönetünket nyilvánítsuk a támogatásért.

Az erdei- és fekete-fenyő műszaki tulajdonságai. Irta: *Matu-sovits Péter*. Az Erdészeti Lapok idei III-ik füzetében „A homoki növényzet, mint a homokfásítás útmutatója” címen dr. Magyar Páltól megjelent tanulmány azon kitételére való hivatkozással, hogy az erdei- és fekete-fenyő műszaki tulajdonságai még felderítetlenek, nevezett fanemek műszaki tulajdonságait tárgyaló: „Das Holz als Baustoff, sein Wachstum und seine Anwendung zu Bauverbänden, den Bau und Forstleuten gewidmet von Gustav Lang, Geheimer Regierungsrat, Professor an der Technischen Hochschule zu Hannover” 1915-ben C. W. Kreidelsverlag Wiesbaden-ben, továbbá „Das Holz-Gemeinfassliche Darstellung seiner Erzeugung, Gewinnung und Verwendung” Herausgegeben im Auftrage des Vereines deutscher Ingenieure in Gemeinschaft mit dem Deutschen Forstverein von Dr. I. A. v. Monroy, Geschäftsführer des Ausschusses für Technik in der Forstwirtschaft beim Deutschen Forstverein Vdi-Verlag G. M. B. H. Berlin N. W. 7 1929 és végre Rejtő Sándor „Az elméleti mechanikai technológiai alapelvei és a fa anyagának technológiája”, harmadik kötet „A belső és külső erők hatása a fa anyagának mechanikai tulajdonságaira” című Budapesten, Németh József

technikai könyvkereskedő bizományában 1920. évben megjelent munkák alapján az erdei- és fekete-fenyő műszaki és egyéb tulajdonságait és struktúráját a következőkben ismertetem:

Az *erdei fenyőt* (*Pinus silvestris* L.) Dél-Németországban és Ausztriában közönségesen Föhre, Forche és Forle néven, Alsó-Szászországban és Skandináviában Fuhre, Berlinton Revalig a fakereskedelemre hátrányosan gyakran még „Fichte” néven is ismerik. Neve Gustav Lang szerint Kienholz és Föhreből lett Kiefer. Az erdei fenyő a lúcfenyő mellett a mérsékelt földővnek legelterjedtebb fája és északra mindig nagyobb és nagyobb mennyiségben fordul elő. Hazája Európa, Kisázsia, Kaukázus, Szibéria, az Amur vidéke a 70-ik északi szélességig. Magassága 20—40 méter. Külseje az ő tűcsokraival és a napsütésben vöröslő és a kéregtől elütő pikkelyeivel, karcsú és jó zárlat mellett ágtiszta törzseivel és ferdén fölfelé törekvő ágaival, melyek a törzs körül állanak és egyben egy-egy éves kort jeleznek, jellegzetesek. A korona gyakran esernyőszerű. Minden talajban megél — még a *legszárazabb homokon* is — ezért nagyon alkalmas a kopár homokok fásítására. *Idősebb korban oly fát ad, mely a tölgy és vörösfenyő mellett az időjárás változásait a legjobban bírja és ezért vízepítésnél a legelterjedtebben és leginkább használt fa* nem. Ez azonban csakis jól fejlődött, idősebb törzsekre vonatkozik, mert a fiatal törzsek túlnagy szíjácscsal bírnak és ha nem télen lettek döntve, rövid a tartósságuk. A szíjács néha tenyérszéles, sárgás, vörösesfehér, mint a frissvágású fa gesztje. Az utóbbi azonban, amint száraz lesz, barnás vörössé válik és élesen különbözik a szíjácstól. Az évgyűrűk kissé hullámosak, sok gyantavezetékkel, melyek nagyobbak és szembeötlőbbek, mint más fenyőféléknél. Néha az évgyűrűk közepén vannak ezek a gyantavezetékek sorban elhelyezkedve, azonban a kora tavaszi évgyűrűrészen rendszeren hiányzanak. A termőhely és a talajnedvesség szerint hol a tavaszi, hol az őszi része az évgyűrűknek fejlettebb úgy, hogy ehhez képest a fajsúly és a fának műszaki minősége is nagyon változó.

Fajsúlya dr. I. A. v. Monroy szerint 0.53, elég jól hasad, ágcsomós, sokszor csavaros növéssű. Tracheidái símafalúak, udvaros gödröcskéi igen nagy méretűek, rendszeren egysorúak, de előfordulnak kétsorúak is. Bélsugarának vastagsága 1—2 sor sejtből áll, kivéve, ha annak közepén hosszirányú gyantamenet halad, amikor a közepe sok parenchymasorból áll. Az ilyen bélsugarakban azonban a sejtek száma a középtől a két vég felé folyton csökken s a széleken ezek is egysorúakká válnak. A bélsugarakat alkotó sejtek kétfélek: a szélső sejtek haránt-tracheidák, a belsők parenchymák. A haránt-tracheidák fala rendszerint vastagodott és elfásult, a parenchymák fala pedig vékony és nem fás. A hosszanti gyantavezetékek főleg az évgyűrű őszi részében van-

nak, a harántgyantavezetékeket pedig az el nem fásult bélsugár-parenchymák alkotják. Németországban a legjobb minőségű erdei-fenyő Brandenburgban és Poroszországban nő, a mocsaras területeken nőtt erdei fenyő azonban gyengébb minőségű. Az erdei fenyő évgyűrűin pontosan meg lehet állapítani azokat az éveket, melyekben az időjárás nem volt kedvező a fa fejlődésére, sőt az apácalepke hernyói által okozott károk évét is.

A fizikai és mechanikai, tehát műszaki tulajdonságait illetőleg Rejtő Sándor szerint a fajsúly 0.38—0.78 közt váltakozik. Az erdei fenyő fájának húzófeszültsége kg/m^2 -re kísérlet szerint 4.5—11.8, számított érték szerint 6.1—12.5. A nyúlás %-a 0.35—0.88. Szívóssága $\frac{\text{Mmkg}}{\text{kg}}$ -ra 42—171. Nyomófeszültsége kg/mm^2 -re Wilda kísérleti adata szerint: 3.5—9.5; számított érték szerint 3.0—6.1. Brinell-féle keménységi szám szárított végfára vonatkoztatva kg/mm^2 -re kísérlet szerint 5.2—5.7; számított érték szerint 4.5—9.1. Nyírófeszültség kg/mm^2 -re Wilda kísérleti adatai szerint 4.5—9.5; számított érték alapján 5.4—11.2.

Gyantatartalom kg/m^3 Heinrich Mayr szerint 18.7—19.6, fajsúly 0.506—0.463.

Dr. I. A. v. Monroy szerint az erdeifenyő nyomófeszültsége 13 vH. nedvességtartalomnál kg/cm^2 rugalmassági méret mellett 90.000, törési feszültsége kg/cm^2 ugyancsak ott 790. Nyomófeszültsége 18 vH nedvességtartalom mellett kg/cm^2 rugalmassági méretnél 96.000; törési feszültsége ugyancsak ott 280 ha kg/cm^2 -re számítjuk. Hajlítófeszültsége 23 vH nedvességtartalomnál kg/cm^2 rugalmassági méret mellett 108.000; törési feszültsége kg/cm^2 ugyancsak ott 470.

Abban az esetben, ha az igénybevétel a hosszrostokkal párhuzamosan vétetett kg/cm^2 alapon — úgy az erdei fenyő nyúlási feszültsége 100, nyomási feszültsége 80, hajlékonysági feszültsége 100 és nyírófeszültsége 10.

Az erdei fenyő fájának leírása, műszaki használhatósága ugyancsak dr. J. A. v. Monroy szerint: a gesztfa vörösesbarna színű, széles szíjáccsal, gyantadús, puha, könnyű, durva rostokkal, jól hasad, gesztfa tartós; kevésbé rugalmas. Egyike a legfontosabb épület- és fűrészarura alkalmas fáknak, de a magasépítésnél valamivel kevésbé kedvelt. Vízépítkezéseknél előnyben részesül (kútsövek stb.); természetes színű bútorokra, vasúti talpfákra, telefon- és távírópóznákra, valamint ládákra igen alkalmas, hasonlóképen elsőrendű ablakrámákra és padlózatra. Cleullozefának kevésbé használják, de úgy a fája, mint gyökerei gyantatermelésre igen alkalmasak, tűi gyapotkészítésre.

Érdekesek emellett Monthasnak az erdei fenyő időbeli tartóságára vonatkozó adatai. Szerinte az erdei fenyő fájának tartóssága, ha állandóan víz alatt van, 500 év, állandóan száraz levegőn, például épületgerendaként, 1000 év, váltakozó nedves levegőn 80 év és földben 120 év.

A *fekete fenyő* (*Pinus Austriaca*) hazája Magyarország és Ausztria. Rejtő Sándor szerint az erdei fenyőhöz hasonló szerkezetű fája szíjács és gesztből áll. Szíjácsa a sugár feléig, sőt kétharmadáig terjed. Gesztje vörösbarna, a levegőn és a nap hatása alatt sötétedik. Fajsúlya légszárazon átlag 0.67. *Nehezen hasad, igen göcsös* és alacsony-törzsű. Gyantavezetékekben gazdag és gyantagyártásra alkalmas. Egy-egy törzs, ha átmérője 16 cm-nél kisebb, évenként 2.11 kg, ha annál nagyobb, 3.8 kg gyantát is ad. Vízben, vagy földbeásva nagyon tartós. Mikroszkópi jellege az erdeifenyőhöz hasonló, szerinte az erdeifenyőtől megkülönböztető adatait eddig nem ismerjük. Hartig szerint a feketefenyő fajsúlya 0.67, ellentétben az erdeifenyő 0.52 fajsúlyával.

Dr. I. A. v. Monroy megállapítása szerint a feketefenyő gesztje sötétbarna színű, keskeny szíjaccsal, puha, könnyű és tartós. Fája földalatti, víz- és hídépítésre, ászokfának, vízvezetéki csövekre és gyantanyerésre alkalmas és a meglehetősen jól hasadó erdei fenyővel szemben *nehezen* hasítható.

A feketefenyő fizikai és mechanikai — tehát műszaki tulajdonságai Rejtő Sándor szerint: fajsúly 0.62—0.71 (tehát nehezebb az erdei fenyőnél); húzófeszültség kg/mm^2 kísérlet szerint 7.2—12.5 (az erdei fenyőnél 4.5—11.8); ugyanerre a számított érték 9.9—11.3 (az erdei fenyőnél 6.1—12.3); nyúlási % 1.0—1.20 (az erdeifenyőnél 0.35—0.88); szívósság Mmkg/kg 87—113 (erdeifenyőnél 42—171); nyomófeszültség qkg/mm^2 számított érték 4.9—5.5 (erdeifenyőnél 3.0—6.1); Brinell-féle keménységi szám szárított végfára vonatkoztatva kg/mm^2 kísérlet szerint 8.2—10.0 (erdeifenyőnél 5.2—5.7); számított érték 7.3—8.3 (erdeifenyőnél 4.5—9.1); nyírófeszültség kg/mm^2 számított érték 3.2—3.7 (erdeifenyőnél 1.9—4.1); hajlítófeszültség kg/mm^2 számított értéke 8.9—10.2 (erdeifenyőnél 5.4—11.2).

A feketefenyő időbeli tartósságára vonatkozólag Monthasnál adatok nincsenek.

A *Taxodium distichum*nak, a Frigyes főhercegi uradalom karapáncsi erdejében telepített részét illetőleg Róth Gyulának az E. L. idei III-ik füzetében érintett korát illetőleg az itteni faipari szakiskolában levő két rönköcskéből származó keresztmetszeten különböző kort állapítottam meg az évgűrűk alapján — az egyik 28 év, a másik 14 év.

Megjegyzem, hogy a *Taxodium distichum*ról az E. L. 1932. évi decemberi füzetében megjelent leírásom kiegészítéséül Gustav Langnak „Das Holz als Baustoff, seine Anwendung zu Bauverbänden” című Wiesbadenben, 1915. évben megjelent igen értékes műve alapján megemlítendőnek tartom, hogy Európában a Devon-, valamint a Trias-, Jura- és Kréta-korszakban a legelterjedtebb fanemek közé tartozott. Fájának tartóssága és egyenletes sűrűsége miatt a *legbecsesebb asz-*

talosfa, melyet Németországban annyira bevezettek, hogy irtásának megakadályozását törvényileg kellene már biztosítani, mert oly nagy mennyiségben használják, hogy rövidesen ritka és drága lesz.

Matusovits Péter.

Az Országos Háborus Műszaki Emlékmű Bizottság értekezlete. Az O. H. M. E. B. 1933. évi április 27-én tartotta elnöki és választmányi értekezletét a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet székházában. Az értekezleten a különböző mérnöki, illetőleg műszaki testületek küldöttségei vettek részt.

A bizottság elnöksége a következőkép alakult meg:

Diszelnök: vitéz jákfai Gömbös Gyula honvédelmi miniszter.

Elnök: Szederjei Elemér ny. altábornagy.

Társelnökök: vitéz dalnokfalvi Bartha Károly m. kir. tábornok, HM. csoportfőnök (Törzskar), domonyi Domony Móric miniszteri tanácsos, vezérigazgató (MFTR.), dormándi Dormándy Géza ny. tábornok (DGT.), Fekete Zoltán főiskolai rektor, felsőházi tag (M. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki főiskola), toronyi Fellner Sándor miniszteri tanácsos, építésmérnök (MÉSz.), Fischer József építész, kir. tanácsos (tervező, MOE.), Forster Gyula államtitkár (Magyar Mérnök- és Építész-Egylet), Havel Imre építőmester (Építőmesterek Egyesülete), dr. Hüttl Dezső műegyetemi ny. r. tanár, felsőházi tag (Mérnöki Tanács), dr. Kossalka János műegyetemi ny. r. tanár (Budapesti Mérnöki Kamara), dálnoki Kováts Gyula vkszt. ezredes, műszaki szemlélő (Műszaki tényleges tisztikar), dr. Misángyi Vilmos műegyetemi ny. r. tanár (Textiltechnológusok E.), pilisi Ney Ákos miniszteri tanácsos, máv. igazgató (Máv.), Oltay Károly műegyetemi ny. r. tanár (Földmérő MOE.), Papp Béla miniszteri tanácsos (Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége), Pfeifer Ignác ny. műegyetemi ny. r. tanár (Chemikusok E.), Rohringer Sándor műegyetemi ny. r. tanár (Hungária MTE.), Schiffer Miksa mérnök (MOSz.), Sós Ármin vezérigazgató (HÉV.), Stromszky Sándor udvari tanácsos, vezérigazgató (Elektrotechnikai E.), Térfi Béla ny. miniszter (Országos Erdészeti Egyesület), Váczy-Hübschl Kálmán műsz. tanácsos (Városi Mérnökök Egyesülete), Wälder Gyula műegyetemi ny. r. tanár (Műegyetem), vitéz Zalay József ny. altábornagy (Nyugdíjas műszaki tisztikar), Zelenka Zoltán m. kir. tábornok, Ludovika Akadémia II-parancsnoka, Zorkóczy Samu m. kir. kormányfőtanácsos, műszaki vezérigazgató (Országos Bányászati és Kohászati Egyesület).

Ügyvezető elnökök: Jacobi Ágost ny. ezredes, Pethe Lajos miniszteri tanácsos.

Főtítkár: vitéz Hibbey Gusztáv őrnagy.

Titkárok: Cserneczky Béla hdmk. százados, okl. vegyész-mérnök, Lédeczy Sándor postaműszaki igazgató, Nikolini Lajos százados, dr. Trájer István kir. műsz. tanácsos.

Számvizsgáló-bizottság: Elnök: Láng Károly műegyetemi ny. r. tanár.

Művészi albizottság: Elnökök: Dobribán Péter ny. tábornok, Wälder Gyula műegyetemi ny. r. tanár.

Bajtársi albizottság: Elnökök: Kreischer Oszkár ny. tábornok, dr. Nikolits Béla m. kir. kormányfőtanácsos.

Propaganda-albizottság: Elnökök: Farkass Kálmán ny. h. államtitkár, Wagner Ferenc ny. tábornok.

Ezenkívül megalakult a 100 főből álló tisztikar és választmány.

A főtitkári jelentés kiemelte, hogy a honvédség csekély létszámú tényleges műszaki tisztikara páratlan áldozatkészséggel a mozgalom alapját 10.000 pengős adományával megvetette. Tervbevették az országos gyűjtés megindítását és az összes műszaki egyesületek bekapcsolását. Az emlékmű helyének kiválasztására eszmei tervpályázatot hirdettek, mely május 1-én járt le. A hely kiválasztása és biztosítása után az emlékműre kiírják a pályázatot. Az emlékmű alapozását a Sorg Antal és Fiai építőipari vállalat díjmentesen vállalta, amit az értekezlet, mint követendő példát, hálás köszönettel vett tudomásul.

Az emlékmű megvalósítása után alapítványokat létesítenek, hogy hősi halottaik dicső emlékét ne csak a holt anyag hirdesse.

Az ezévi közgyűlést folyó évi november hó 5-én tartják meg.

Rohringer Sándor műegyetemi tanár felszólalásában a polgári kartársak figyelmét felhívta a tényleges tisztikar példás áldozatkészségére és annak a reményének adott kifejezést, hogy a polgári bajtársak számarányuknak megfelelően az adakozásból ugyancsak kivesszük részüket.

Az értekezlet a magyar „Hiszekegy”-gyel ért véget.

Új, mesterséges faanyagok. Az „Építőipari Szemle”, a „Vállalkozók Lapja” szakmellékletének 1933. évi 3—4. számából vettük a következő közleményt.

Dr. Prüfer H. bécsi kémikusnak évekig tartó kísérletezés után sikerült egy eljárást felfedezni és szabadalmaztatni, amelynek segítségével különböző celluloidot tartalmazó nyersanyagokból és fahulladékokból az általa feltalált anyag hozzáadásával pépet lehet csinálni, amelyet aztán forrón, nyomással tetszés szerinti formákba lehet önteni. Ezen módon az anyagból igen olcsón és gyorsan különböző tárgyakat lehet elkészíteni. Ez a műfaj tartósság és használhatóság tekintetében állítólag felülmúlja a természetes fát és a szakmában eddig még el nem képzelhető perspektívákat nyit meg. Ehhez hozzájárul még az is, hogy hulladékok értékesítéséről van szó, amit a szállítási költségek miatt eddig sem eladni, sem felhasználni nem lehetett. A Prüfer-féle kötőanyagok a fák impregnálására is fel lehet használni, ami által azok sokkal tartósabbak lesznek. Ebbe az anyagba szögeket lehet verni anélkül, hogy hasadna és a benne

lévő csavarok és szögek jól tartanak. Szigetelő képessége felülmúlja a természetes fáét. 200° C-nál sem reped és azért barakok és nyaralók építésére igen alkalmas. Ez az anyag nyomás alatt tetszes szerinti formát és erősséget vehet fel úgy, hogy további kidolgozására egyáltalán nincs szükség, teljesen kész és szép fényes.

Ugyanakkor az iowai állami laboratóriumban sikerült mesterséges fát előállítani. Nyersanyagul tengeriszárat, cukornádat, szalmát és nádat használtak. Ezeket az anyagokat magas nyomás alatt gőzben rendkívül vékony (00508 centiméter vastag) rostokká főzték, amiből pépszerű anyagot készítettek. Ez a pép kihülés után gyorsan megkeményedik. Minél tovább főzik az anyagot, annál keményebb lesz a műfa. Bizonyos anyagok hozzáadásával bármilyen minőségű szemcsés, szálkás vagy síma fát tudnak előállítani és természetesen a mesterséges fagerendák — vagy deszkalapok — méreteinek nincs határa, akár egy mérföld hosszú deszkákat is lehet készíteni.

A hazai nyírfa új felhasználási módja. A Tatatóvároson ez év elején felállított és üzembehelyezett faszeggyár, amely gyártmányaihoz nyersanyagként főleg „nyírfát” használ, a hazai nyírfa értékesítésére új lehetőséget nyújt. A nyírfa jobb és kedvezőbb értékesítési lehetőségét tekintve, felhívjuk az erdőbirtokos urak és a hazai erdőgazdaságok vezetőinek figyelmét említett faszeggyárnak egyesületünkhöz intézett megkeresésére, amelyben arra kéri egyesületünk tagjait, hogy a kihasználásra kerülő nyírfát ne dolgoztassák fel tűzifára, hanem ajánlják fel megvételre a cipőfaszeggyár nyírfaszükségletének fedezésére.

A cipőfaszeggyár a gyártás céljaira csakis *az egészen friss*, tehát *a teljesen nedves állapotban döntött rönköket* használhatja fel. A gyár ugyanis csakis a friss és nedves rönköket tudja feldolgozni és a kész gyártmányokat mesterségesen szárítja. A gyár által kívánt rönköknek a következő kívánalmaknak kell megfelelni:

A nyírfából lábán *egy méter a földtől levágandó*, ami visszamarad, az úgynevezett „Erdstamm”, amely gyártásra alkalmatlan. A többi része azután bármely hosszakban megfelel, *de lehetőleg 2 m-től (hosszméter) fölfelé*. A nyírfarönköknek *legalább 22 cm átmérőtől fölfelé kell* dimenzionálva lenni. Kívánság továbbá, hogy a fa finomszálú legyen, vagyis „Feinjärig”, tehát az *évggyűrűknek sűrűbbeknek kell lenni*, azaz sűrű, kemény rönkök alkalmasak a gyártásra. Kiváltképpen alkalmasak azok a nyírfák, melyek nem egyedül, egymás között nőnek, hanem elszórva, más fajta fák között, amely esetben nem kapván kezdetben sok napot, nincs rajtuk sok ág. Tehát *lehetőleg kevés ágnak és kis szívrésznek* (vörös, vagy barna bélrész) szabad csak lenni.

Mindezen fenti adatokat azért közöljük, hogy az érdeklődő tagok, illetőleg uradalmak kellő tájékozást nyerhessenek.

Úgy véljük, nem kell különösebben hangsúlyoznunk, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között a nyírfának rönkökben való értékesítési lehetősége csak előnyt jelent az erdőgazdaságoknak, mert a gyár a rönköket a döntés után azonnal megveszi és így nem kell a tűzifára feldolgozott nyírfának értékesítésére esetleg hosszabb ideig is várakozni.

A gyár egész évben üzemben áll és így állandóan vásárol nyírfát. Nyáron, a meleg idő beálltával, a gyár nyírfakészlete csak 1—2 vagon lehet, de szeptembertől májusig 100—150 m³-t is átvehet és raktározhat.

A gyár évi összszükséglete 50—60 drb 10 tonnás vagon. A gyár szempontjából a fuvardíjtelek miatt leginkább azok az uradalmak jöhetnek tekintetbe, amelyek a nyírfát Tatatóvárostól nem messze fekvő állomásokon adhatnák fel. Leginkább a Dunántúl északi és középső része, a Bakony volna erre alkalmas.

A gyár készséggel áll az egyesületi tagok rendelkezésére és szívesen szolgál felvilágosítással és hajlandó saját költségére az erdőbe, illetőleg termelő helyre megbízottat küldeni, hogy ott a helyszínen a próbarönk kidöntésénél kellő felvilágosítást adhasson.

Miután a cipőfaszeggyártásra alkalmas rönkök termelésével hazánkban eddig nem foglalkoztak, a gyár úgy véli, hogy a termelésnél eleinte közre kell működnie. A gyár meg van egyébként győződve arról, hogy az első szállítmányok után mindenki igyekezni fog az elszórtan található és eddig figyelemre nem méltatott nyírfákat cipőfaszeggyártásra kitermelni.

Az esetleg szükséges további felvilágosítással a Tóvárosi Fatelep és Építővállalat Rt. Faszeggyára Tóváros, Esterházy-utca 38. szám szolgál.

A „Fejezetek a védérdőkről” című értekezésben előfordult értelemzavaró sajtóhibák jegyzéke. Az *E. L. IV. füzetében*: a 454. oldalon alulról a 2. és 3. sor közé beszúrando: *magánvagyonnak lavínák, sziklaomlások, köfolyások és földcsuszamlások.*

455. oldal alulról az 5. sorból *fenntartása* törlendő.

A 456. oldal hiányzó utolsó sora: *Európa többi államainak törvényei nem ismerik a védérdőket.*

458. oldal utolsó sorában *inkább helyett ritkább*.

Az *E. L. V. füzetében*: 553. oldalon felülről a 7. sorban 0.63 helyesen 0.6%.

559. oldalon $r = \frac{\Sigma + X \cdot y}{N \delta \delta X \cdot y}$ képlet helyesen

$r = \frac{\Sigma + X \cdot y}{N \cdot \sigma X \cdot \sigma y}$; a másik két képletben δX és δy helyesen σX és σy ugyanitt alulról a 4. és 5. sorban: *Úgy x, mint y egyszerű értékeit a*

4. sz. táblázatban is bemutatom helyett: *Úgy x, mint y egyszerű értékeit az itt nem közölt eredeti 4. sz. táblázatban is bemutattam.*

560. oldalon alulról a 9. és 11. rövid sort egymással fel kell cserélni.

561. oldalon felülről a 11. sorban $4 = 71.4\%$ -át helyesen 71.4% -át.

562. oldalon felülről a 12. sorban $2 = 9,638.2$ kat. holdat helyesen $9,638.2$ kat holdat.

564. oldalon alulról a 22. sorban (+) helyesen (+)

A Tiszajobbparti Erdészeti Egyesület idei vándorgyűlése. A *Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete* folyó évi június hó 29-én tartja Lillafüreden ez évi vándorgyűlését az alábbi programmal:

1933. évi június hó 28-án:

Érkezés Miskolcra Budapest felől 17 óra 25 perckor. Indul a Láev. vonat Szent Anna-térről Lillafüredre 18 óra 15 perckor.

Érkezés Miskolcra Sátoraljaújhely felől 18 óra 53 perckor. Indul a Láev. motor Szent Anna-térről Lillafüredre 19 óra 30 perckor.

Este ismerkedési vacsora, utána a Palota-szállóban tánc.

1933. évi június hó 29-én:

Délelőtt 10 órakor közgyűlés a Palota-szállóban. Utána *Vadas Jenő*-emléktábla leleplezése.

13 óra 30 perckor ebéd.

Elutazás: Budapest felé induló vonathoz a Léev. indul Lillafüredről 17 óra 17 perckor.

Sátoraljaújhely felé induló vonathoz a Láev. indul Lillafüredről 16 órakor.

Részvételi díj személyenként a Palota-szállóban való ellátás esetén P 10.—, a Lilla-szállóban pedig P 7.50. Ezen összegben bentfoglaltatik a szoba, vacsora, reggeli, ebéd ára, valamint a Miskolc—Lillafüred retourjegy ára.

A részvételt a miskolci m. kir. erdőigazgatóságnál kell folyó évi június hó 15-ig bejelenteni a szálló megjelölésével.

Hölgyvendégeket szívesen lát az egyesület.

Jelentkezés esetén a részvételi jegy kiváltása kötelező.

